

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 185 (XXIX) — Nr. 28

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Marti, 10 ianuarie 2017

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 401 din 15 iunie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 214 alin. (1) lit. a) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală	2–4
★	
Opinie separată	5–6
Decizia nr. 404 din 15 iunie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 322 pct. 10 din Codul de procedură civilă din 1865	6–10
Decizia nr. 679 din 17 noiembrie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 61 alin. (2) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal	10–13
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
2.416/2016. — Ordin al ministrului mediului, apelor și pădurilor privind aprobarea Listei prețurilor de referință, pe specii și sortimente, stabilite pentru anul 2017, pentru a fi folosite la calculul contravalorii materialelor lemnoase prevăzute la art. 22 alin. (6) din Legea nr. 171/2010 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor silvice	14–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 401 din 15 iunie 2016

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 214 alin. (1) lit. a) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală

Augustin Zegrean	— președinte
Valer Dorneanu	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Fabian Niculae	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 214 alin. (1) lit. a) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, excepție ridicată de Societatea Euroavipo — S.A. din Poșta Câlnău, județul Buzău, în Dosarul nr. 219/42/2015 al Curții de Apel Ploiești — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.485D/2015, precum și de aceeași societate în Dosarul nr. 457/42/2015 al aceleiași instanțe și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.756D/2015.

2. Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 10 mai 2016, cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Luminița Nicolescu, și a reprezentantului autoarei excepției de neconstituționalitate, domnul avocat Mădălin Niculeasa din Baroul București, și au fost consemnate în încheierea din acea dată, când Curtea, având în vedere obiectul excepției de neconstituționalitate din dosarele nr. 1.485D/2015 și nr. 1.756D/2015 a dispus, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992, conexarea Dosarului nr. 1.756D/2015 la Dosarul nr. 1.485D/2015. La aceeași dată, având în vedere cererea de întrerupere a deliberărilor pentru o mai bună studiere a problemelor ce formează obiectul cauzei, Curtea, în conformitate cu dispozițiile art. 57 și art. 58 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a amânat pronunțarea pentru data de 24 mai 2016 când, pentru aceleași motive, a amânat pronunțarea pentru data de 15 iunie 2016, dată la care a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

3. Prin încheierile din 5 octombrie 2015 și 23 noiembrie 2015, pronunțate în dosarele nr. 219/42/2015 și nr. 457/42/2015, **Curtea de Apel Ploiești — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 214 alin. (1) lit. a) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală**, excepție ridicată de Societatea Euroavipo — S.A. din Poșta Câlnău, județul Buzău, în cauze având ca obiect anularea unor decizii emise de Agenția Națională de Administrare Fiscală.

4. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autoarea acesteia arată, în esență, că dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale întrucât prevăd posibilitatea suspendării contestației în procedura administrativă de către organul de soluționare competent fără a stabili criterii clare și obiective în care se poate dispune suspendarea soluționării contestației, ceea ce împieteză asupra principiului previzibilității

legii, principiu care stă la baza statului de drept. Se mai arată că posibilitatea suspendării nu intervine într-un moment clar definit de lege, cum ar fi începerea urmăririi penale sau punerea în mișcare a acțiunii penale, momente definite în mod clar de către Codul de procedură penală și care nu depind de atitudinea uneia dintre părțile în proces, ci de organul de cercetare penală, terț în raport cu litigiul fiscal, așa cum este cazul în ipoteza reglementată de art. 413 alin. (1) pct. 2 din noul Cod de procedură civilă, ci intervine ori de câte ori organul care a efectuat activitatea de control (din aceeași structură administrativă cu organul de soluționare) a sesizat organele în drept cu privire la existența indiciilor săvârșirii unei infracțiuni a cărei constatare ar avea o înrăurire hotărâtoare asupra soluției ce urmează să fie adoptată în procedura administrativă.

5. Autoarea excepției susține că noțiunile utilizate de acest text de lege, care definesc condițiile cumulative în care intervine posibilitatea suspendării soluționării contestației, și anume faptul că există „indiciile săvârșirii unei infracțiuni” care ar avea o „înraurire hotărâtoare” asupra soluției ce urmează să fie dată în procedura administrativă sunt vagi, nu sunt definite pe cale legislativă și, prin urmare, permit interpretări subiective și arbitrare, la latitudinea exclusivă a organului de soluționare competent, fără a putea fi predictibile.

6. De asemenea, în momentul în care mersul procesului este afectat prin dezavantajarea uneia dintre părțile participante în raport cu cealaltă parte se încalcă atât principiul egalității, cât și dreptul la un proces echitabil. Procesul echitabil nu poate fi realizat decât în condițiile în care acesta respectă principiile fundamentale unanim admise care să asigure echilibrul între interesul general al societății și interesele legitime ale fiecărei persoane. Mai mult decât atât, dreptul de acces la o instanță trebuie să se realizeze într-un termen rezonabil și previzibil. Statul are și obligația de a lua toate măsurile, inclusiv legislative, pentru ca un proces să nu dureze excesiv de mult și să asigure dreptul la un recurs efectiv în fața unei instanțe naționale. Or, odată ce intervine suspendarea în temeiul dispoziției criticate pentru neconstituționalitate, Codul de procedură fiscală nu prevede posibilitatea revocării de către organul de soluționare competent a măsurii suspendării și nici reluarea soluționării într-un anumit termen în măsura în care demersurile organelor de cercetare penală depășesc o anumită durată de timp considerată rezonabilă [în mod similar dispozițiilor art. 413 alin. (3) din noul Cod de procedură civilă].

7. **Curtea de Apel Ploiești — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal** și-a exprimat opinia în sensul respingerii, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate. Instanța arată că împotriva deciziei de suspendare a soluționării contestației se poate formula plângere la instanța de judecată care exercită controlul judiciar asupra măsurii administrative dispuse. Se mai arată că accesul liber la justiție nu este îngreunat, întrucât procedura de soluționare a contestației va fi reluată după soluționarea sesizării pe latură penală, textul de lege invocat nefiind în dezacord cu prevederile constituționale menționate.

8. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

9. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată prin raportare la prevederile art. 16 alin. (1), art. 21 alin. (1) și (3) și art. 148 alin. (2) din Constituție, apreciind că instanța de contencios constituțional urmează să se pronunțe cu privire la eventuala încălcare a prevederilor art. 1 alin. (3) și (5) din Legea fundamentală.

10. Guvernul mai arată că dispozițiile art. 16 alin. (1) din Constituție nu sunt incidente. Raportat la contribuabili, norma se aplică în mod identic tuturor persoanelor aflate în situații similare. În ceea ce privește eventuala încălcare a principiului accesului liber la justiție, Guvernul indică jurisprudența relevantă a Curții Constituționale, respectiv Decizia nr. 1.237 din 18 noiembrie 2008. Referitor la cerințele de claritate și precizie pe care un text trebuie să le îndeplinească în vederea respectării dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție, Guvernul menționează considerentele Deciziei nr. 1 din 11 ianuarie 2012, ale Deciziei Curții Constituționale nr. 903 din 6 iulie 2010 și ale Deciziei nr. 743 din 2 iunie 2011, precum și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, respectiv Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în *Cauza Cantoni împotriva Franței*, paragraful 29, Hotărârea din 25 noiembrie 1996, pronunțată în *Cauza Wingrove împotriva Regatului Unit*, paragraful 40, Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în *Cauza Rotaru împotriva României*, paragraful 55, Hotărârea din 9 noiembrie 2006, pronunțată în *Cauza Leempoel & S.A. ED. Cine Revue împotriva Belgiei*, paragraful 59.

11. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile scrise depuse de Agenția Națională de Administrare Fiscală, concluziile părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

13. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 214 alin. (1) lit. a) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 513 din 31 iulie 2007, care au următorul conținut: „(1) *Organul de soluționare competent poate suspenda, prin decizie motivată, soluționarea cauzei atunci când:*

a) *organul care a efectuat activitatea de control a sesizat organele în drept cu privire la existența indiciilor săvârșirii unei infracțiuni a cărei constatare ar avea o înrăurire hotărâtoare asupra soluției ce urmează să fie dată în procedură administrativă;*”.

14. Curtea constată faptul că dispozițiile legale criticate au fost abrogate prin art. 354 lit. a) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 547 din 23 iulie 2015. Însă, având în vedere Decizia Curții Constituționale nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, Curtea va analiza dispozițiile criticate, având în vedere că ele continuă să producă efecte juridice în dosare.

15. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale cuprinse în art. 1 alin. (3) și (5) privind statul de drept și obligativitatea respectării Constituției, a supremației sale și a legilor, art. 16 alin. (1) privind egalitatea în fața legii, art. 20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului, art. 21 alin. (1) și (3) privind accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil, precum și în art. 148 alin. (2) referitor la prioritatea prevederilor tratatelor constitutive ale Uniunii Europene și ale celorlalte reglementări comunitare cu caracter

obligatoriu. Autoarea excepției de neconstituționalitate se mai raportează și la prevederile art. 6 privind dreptul la un proces echitabil și la cele ale art. 13 privind dreptul la un recurs efectiv din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. De asemenea, se mai invocă și nerespectarea art. 47 privind dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

16. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține faptul că s-a mai pronunțat asupra dispozițiilor legale criticate, prin raportare la critici similare. Astfel, prin Decizia nr. 1.237 din 18 noiembrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 841 din 15 decembrie 2008, Curtea a constatat că, potrivit art. 205 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, contestația este o cale administrativă de atac și nu înlătură dreptul la acțiune al celui care se consideră lezată în drepturile sale printr-un act administrativ fiscal sau prin lipsa acestuia. Astfel, chiar dacă decizia sau, după caz, dispoziția pronunțată de organul fiscal competent al cărui act administrativ fiscal este atacat are caracter definitiv în sistemul căilor administrative de atac, dreptul la acțiune în instanță al contribuabilului nu este abolit, cum pretinde autorul excepției, fiind chiar reconfirmat și de art. 215 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală în ceea ce privește suspendarea executării actului administrativ fiscal.

17. Textul de lege criticat se referă, așadar, la procedura de soluționare a contestației pe cale administrativă, și nu la cea jurisdicțională, a cărei desfășurare nu este împiedicată sau condiționată de existența celei dintâi, pentru ca accesul liber la justiție să fie încălcat, așa cum susține autorul excepției.

18. Totodată, cazul de suspendare a procedurii de soluționare a contestației pe cale administrativă, reglementat de art. 214 alin. (1) lit. a) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, se referă la o situație de excepție, aceea în care organul care a efectuat activitatea de control fiscal sesizează organele de urmărire penală în urma depistării indiciilor asupra săvârșirii unei infracțiuni a cărei constatare ar avea o înrăurire hotărâtoare asupra soluției ce urmează a fi pronunțată în procedura administrativă. Este firesc ca, în virtutea principiului „penalul ține în loc civilul”, procedura administrativă privind soluționarea contestației formulate împotriva actelor administrative fiscale să fie suspendată până la încetarea motivului care a determinat suspendarea.

19. Întrucât criticile de neconstituționalitate din prezenta cauză privesc aspecte similare cu cele relevate în jurisprudența Curții și având în vedere că nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea jurisprudenței acesteia, considerentele și soluția deciziei menționate își păstrează valabilitatea și în cauza de față, prin raportare la art. 21 din Constituție.

20. Referitor la art. 1 alin. (5) în componenta sa privind calitatea legii, Curtea reține că prin Decizia nr. 1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 23 ianuarie 2012, Curtea a constatat că, de principiu, orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat; astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate — care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist — să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Desigur, poate să fie dificil să se redacteze legi de o precizie totală și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit, suplețe care nu afectează însă previzibilitatea legii (a se vedea, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr. 903 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 584 din 17 august 2010 și Decizia Curții Constituționale nr. 743 din 2 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 579 din 16 august 2011, precum și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului cu privire la care se rețin, spre exemplu, Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în *Cauza Cantoni*

împotriva Franței, paragraful 29, Hotărârea din 25 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Wingrove împotriva Regatului Unit*, paragraful 40, Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza *Rotaru împotriva României*, paragraful 55, Hotărârea din 9 noiembrie 2006, pronunțată în Cauza *Leempoel & S.A. ED. Cine Revue împotriva Belgiei*, paragraful 59). Or, prevederile legale criticate îndeplinesc condițiile de claritate și previzibilitate, ele reglementând cu suplețe suspendarea procedurii de soluționare a contestației pe cale administrativă, aceasta fiind condiționată de sesizarea organelor în drept de către organul care a efectuat activitatea de control. Organele în drept sunt reglementate de Codul de procedură penală. În ceea ce privește critica potrivit căreia textul legal criticat indică drept moment hotărâtor sesizarea organelor în drept, și nu declanșarea urmăririi penale sau punerea în mișcare a acțiunii penale, soluția legiuitorului apare pe deplin justificată, având în vedere că între momentul sesizării organelor în drept și cele două momente procesuale menționate se poate scurge un interval de timp în care interesele statului să fie iremediabil prejudiciate.

21. În ceea ce privește încălcarea art. 16 alin. (1) privind egalitatea în fața legii, Curtea reține că a statuat, prin Decizia nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994, că principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. De aceea el nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune soluții diferite pentru situații diferite. În consecință, un tratament diferit nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci trebuie să se justifice rațional, în respectul principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice. De asemenea, art. 16 din Constituție vizează egalitatea în drepturi între cetățeni în ceea ce privește recunoașterea în favoarea acestora a unor drepturi și libertăți fundamentale, nu și identitatea de tratament juridic asupra aplicării unor măsuri, indiferent de natura lor. În felul acesta se justifică nu numai admisibilitatea unui regim juridic diferit față de anumite categorii de persoane, dar și necesitatea lui (Decizia nr. 53 din 19 februarie 2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 224 din 3 aprilie 2002). Or, dispozițiile legale criticate se aplică tuturor persoanelor aflate în aceeași situație juridică.

22. În consecință, nu se poate reține încălcarea art. 1 alin. (3) și (5) privind statul de drept și obligativitatea respectării Constituției, a supremației sale și a legilor, art. 16 alin. (1) privind

egalitatea în fața legii, art. 20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului, art. 21 alin. (1) și (3) privind accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil, precum și a dispozițiilor invocate din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

23. În ceea ce privește invocarea art. 148 alin. (2) din Constituție, prin Decizia nr. 668 din 18 mai 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 487 din 8 iulie 2011, Curtea Constituțională a statuat că folosirea unei norme de drept european în cadrul controlului de constituționalitate ca normă interpusă celei de referință implică, în temeiul art. 148 alin. (2) și (4) din Constituția României, o condiționalitate cumulativă: pe de o parte, această normă să fie suficient de clară, precisă și neechivocă prin ea însăși sau înțelesul acesteia să fi fost stabilit în mod clar, precis și neechivoc de Curtea de Justiție a Uniunii Europene și, pe de altă parte, norma trebuie să se circumscrie unui anumit nivel de relevanță constituțională, astfel încât conținutul său normativ să susțină posibila încălcare de către legea națională a Constituției — unica normă directă de referință în cadrul controlului de constituționalitate. Într-o atare ipoteză demersul Curții Constituționale este distinct de simpla aplicare și interpretare a legii, competență ce aparține instanțelor judecătorești și autorităților administrative, sau de eventualele chestiuni ce țin de politica legislativă promovată de Parlament sau Guvern, după caz. Prin prisma condiționalității cumulative enunțate, rămâne la aprecierea Curții Constituționale aplicarea în cadrul controlului de constituționalitate a hotărârilor Curții de Justiție a Uniunii Europene sau formularea de către ea însăși de întrebări preliminare în vederea stabilirii conținutului normei europene. O atare atitudine ține de cooperarea dintre instanța constituțională națională și cea europeană, precum și de dialogul judiciar dintre acestea, fără a se aduce în discuție aspecte ce țin de stabilirea unor ierarhii între aceste instanțe. Însă, având în vedere documentele depuse la dosarele cauzelor, Curtea constată că prevederile invocate ale art. 47 privind dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene nu sunt aplicabile, având în vedere lipsa legăturii cu dreptul Uniunii Europene. Potrivit art. 51 din Cartă, prevederile acesteia se adresează instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii, cu respectarea principiului subsidiarității, precum și statelor membre numai în cazul în care acestea pun în aplicare dreptul Uniunii.

24. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Societatea Euroavipo — S.A. din Poșta Câlnău, județul Buzău, în dosarele nr. 219/42/2015 și nr. 457/42/2015 ale Curții de Apel Ploiești — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și constată că dispozițiile art. 214 alin. (1) lit. a) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Ploiești — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 15 iunie 2016.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
pentru **AUGUSTIN ZEGREAN**

În temeiul art. 426 alin. (4) din Codul de procedură civilă coroborat cu art. 14 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, semnează
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Fabian Niculae

OPINIE SEPARATĂ

1. În dezacord cu soluția adoptată, cu majoritate de voturi, prin Decizia nr. 401 din 15 iunie 2016, considerăm că dispozițiile art. 214 alin. (1) lit. a) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală sunt neconstituționale, fiind contrare art. 21 și art. 126 alin. (6) din Constituție.

2. Potrivit textului legal criticat, organul de soluționare competent să soluționeze contestația împotriva actului administrativ fiscal poate suspenda, prin decizie motivată, soluționarea cauzei *atunci când organul care a efectuat activitatea de control* a sesizat organele în drept cu privire la existența indiciilor săvârșirii unei infracțiuni a cărei constatare ar avea o înrăurire hotărâtoare asupra soluției ce urmează să fie dată în procedură administrativă. Se reține că, potrivit art. 218 alin. (2) din cod, numai deciziile emise în soluționarea contestațiilor (așadar, nu și cele de suspendare a procedurii administrative) pot fi atacate de către contestatar sau de către persoanele introduse în procedura de soluționare a contestației la instanța judecătorească de contencios administrativ competentă, în condițiile legii. Pentru a compensa faptul că decizia de suspendare a procedurii nu poate fi atacată și că această contestație nu este suspensivă de executare, legiuitorul a stabilit un remediu prin textul art. 215 din Cod, care prevede dreptul contribuabilului de a cere suspendarea executării actului administrativ fiscal, în temeiul Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, iar instanța competentă, soluționând cererea, poate suspenda executarea, dacă se depune o cauțiune de până la 20% din cuantumul sumei contestate, iar în cazul cererilor al căror obiect nu este evaluabil în bani, o cauțiune de până la 2.000 lei.

3. Din cele de mai sus constatăm faptul că un act administrativ de suspendare a unei proceduri administrative este sustras controlului judecătoreesc. Chiar dacă actul administrativ prin care se soluționează contestația este supus controlului judecătoreesc pe calea contenciosului administrativ, în mod surprinzător, legiuitorul nu a apreciat ca fiind necesară reglementarea acestui drept și în privința deciziilor de suspendare a procedurii administrative, lăsând în sarcina autorității administrative o putere discreționară în a aprecia cu privire la suspendarea soluționării contestației.

4. Astfel, atunci când decide suspendarea soluționării contestației, autoritatea administrativă verifică două condiții *sine qua non*, după cum urmează: (1) organul care a efectuat activitatea de control să fi sesizat organele în drept cu privire la existența indiciilor săvârșirii unei infracțiuni și (2) infracțiunea respectivă are o înrăurire hotărâtoare asupra soluției ce urmează să fie dată în procedură administrativă. Prima condiție are caracter obiectiv (există sau nu o sesizare a organului de control), iar a doua condiție este una esențialmente subiectivă (caracterul hotărâtor al infracțiunii asupra soluției administrative). Se constată că decizia autorității administrative competente cu privire la îndeplinirea/neîndeplinirea acestor condiții este definitivă, eventualele greșeli de apreciere neputând fi contestate în fața instanței judecătorești. Tot astfel, legea acordă în exercitarea acestei competențe a autorității administrative un caracter opțional, în sensul că, deși îndeplinite cele două condiții, autoritatea în cauză poate să nu suspende procedura (prin folosirea cuvântului „poate”). Mai mult, analizând și situația viceversa, se constată că dispunerea măsurii suspendării poate fi realizată chiar în condițiile în care organul care a efectuat controlul a sesizat în mod vădit șicanatoriu/greșit organele de urmărire penală. Și în acest caz autoritatea administrativă care soluționează contestația poate suspenda procedura administrativă. Prin urmare, aceste aspecte demonstrează că legea creează premisa unei conduite chiar arbitrare a organului administrativ, conduită nesupusă controlului judecătoreesc.

5. Cele de mai sus relevă faptul că nu sunt supuse controlului judecătoreesc nici verificarea îndeplinirii celor două condiții anterior arătate și nici conduita autorității administrative raportat la acestea. Astfel, un eventual exces de putere din partea autorității administrative nu poate fi sancționat în niciun fel. Este un paliativ faptul că persoana care contestă actul administrativ fiscal pentru a evita executarea obligației se poate adresa instanței de contencios administrativ pentru suspendarea executării actului administrativ în condițiile plății unei cauțiuni. Suspendarea actului pe perioada suspendării procedurii administrative nu are nicio legătură cu privire la temeinicia/legalitatea deciziei de suspendare a procedurii; cu alte cuvinte, deși are un interes, persoana afectată de decizia de suspendare nu o va putea contesta, ea bucurându-se de o prezumție absolută de legalitate.

6. Se reține că remediu efectiv nu este posibilitatea dată persoanei de a cere suspendarea actului administrativ fiscal, ci de a contesta actul administrativ de suspendare a procedurii. Aceste două tipologii de acțiuni trebuie să coexiste în ipoteza normativă a art. 214 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură fiscală pentru a garanta, în mod efectiv, pe de o parte, efectivitatea accesului liber la justiție, iar, pe de altă parte, protejarea dreptului de proprietate privată al contestatorului. Statul are obligația pozitivă de a institui măsuri adecvate în sensul apărării ambelor drepturi fundamentale în mod efectiv. Faptul că contestatorul poate formula cerere de suspendare a executării nu este decât o măsură necesară pentru salvagardarea temporară/protejarea imediată a dreptului de proprietate privată; în schimb, lipsa posibilității contestării chiar a actului administrativ în urma căruia persoana este nevoită să introducă o asemenea cerere de suspendare indică faptul că asistăm la o încălcare a accesului liber la justiție și la o fragilizare a dreptului de proprietate, din moment ce statul nu pune la dispoziția cetățeanului întregul arsenal de mijloace juridice necesare protejării acestuia, lăsând și acest drept fără o garanție eficientă.

7. Desigur, dreptul de acces la justiție nu este absolut; el poate permite restricții admise implicit, întrucât, prin chiar natura sa, este reglementat de către stat. Elaborând o astfel de reglementare, statele se bucură de o anumită marjă de apreciere. Totuși, restricțiile aplicate nu pot limita accesul persoanei într-o asemenea manieră sau până într-acolo încât dreptul să fie atins în însăși substanța sa. În plus, aceste restricții nu sunt conforme cu art. 6 paragraful 1 din Convenție decât dacă urmăresc un scop legitim și dacă există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul vizat (Hotărârea din 26 ianuarie 2006, pronunțată în *Cauza Lungoci împotriva României*, paragraful 36). Or, în cazul de față, nici nu se poate realiza testul de proporționalitate anterior indicat din moment ce imposibilitatea atacării deciziei de suspendare a procedurii nu reprezintă o restricție a accesului liber la justiție, ci o negare a acestuia, o atingere adusă chiar substanței dreptului. În același sens, în materia procedurii disciplinare a judecătorilor/procurorilor, Curtea a decis că actul Consiliului Superior al Magistraturii de suspendare din funcție a acestora pe durata procedurii disciplinare trebuie să fie supusă controlului judecătoreesc (a se vedea Decizia nr. 774 din 10 noiembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 8 din 6 ianuarie 2016), iar lipsa unei asemenea posibilități de contestare a măsurii echivalează cu refuzul recunoașterii dreptului la acces liber la justiție (paragraful 30). Aceleași considerații au fost avute în vedere *mutatis mutandis* de Curte în materia contestării măsurilor asigurătorii (Decizia nr. 24 din 20 ianuarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 276 din 12 aprilie 2016).

8. Curtea de la Strasbourg a stabilit în mod constant, în jurisprudența sa, că, potrivit art. 6 paragraful 1 din Convenție, este necesar ca deciziile autorităților administrative care nu satisfac cerințele acestui text convențional să fie supuse unui control subsecvent exercitat de o autoritate judiciară având plenitudine de jurisdicție [Hotărârea din 10 februarie 1983, pronunțată în Cauza *Albert și Le Compte împotriva Belgiei*, paragraful 29, Hotărârea din 25 noiembrie 1994, pronunțată în Cauza *Ortenberg împotriva Austriei*, paragraful 31, Hotărârea din 27 mai 2003, pronunțată în Cauza *Crișan împotriva României*, paragrafele 24—30, Hotărârea din 16 septembrie 2003, pronunțată în Cauza *Glod împotriva României*, paragrafele 35—40, sau Hotărârea din 7 februarie 2012, pronunțată în Cauza *Backović împotriva Serbiei*, paragraful 46 și următoarele]. În același sens, Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Decizia nr. 406 din 14 iulie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 807 din 6 septembrie 2005, Decizia nr. 650 din 10 iunie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 560 din 24 iulie 2008, și Decizia nr. 356 din 24 aprilie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 416 din 22 iunie 2012. Or, în cauza de față, se constată că această cerință convențională și, implicit, constituțională [a se vedea Decizia nr. 64 din 24 februarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 286 din 28 aprilie 2015, paragrafele 23 și 24] nu este îndeplinită. Mai mult, perioada în care soluționarea contestației este suspendată este luată în calcul pentru determinarea caracterului rezonabil al desfășurării procedurii, mai exact, dacă faptele imputate nu se dovedesc a îndeplini elementele de tipicitate ale infracțiunii, reluarea judecării contestației de către autoritatea administrativă este obligatorie, iar eventuala contestare a acestei decizii pe fond în fața instanței judecătorești competente va aduce în prim-plan o durată excesivă a procedurilor judiciare din moment ce în calculul acestora intră și faza administrativă — fază obligatorie

Judecător,
prof. univ. dr. **Mona-Maria Pivniceru**

pentru ca persoana interesată să acceseze faza judiciară a cauzei — de soluționare a contestației [Hotărârea din 28 iunie 1978, pronunțată în Cauza *König împotriva Germaniei*, paragraful 98, sau Hotărârea din 2 decembrie 2014, pronunțată în Cauza *Siermiński împotriva Poloniei*, paragraful 65, și, *mutatis mutandis*, Decizia Curții Constituționale nr. 208 din 25 octombrie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 695 din 27 decembrie 2000].

9. Astfel, apreciem că o măsură luată de către un organ administrativ, care chiar dacă nu soluționează fondul pretenției, dar afectează drepturile/interesele legitime ale persoanei, nu poate rămâne prin ea însăși definitivă prin imposibilitatea contestării sale pe calea contenciosului administrativ. Este evident că persoana interesată nu poate fi lăsată la bunul plac al administrației, aspect care se constată în cauza de față, în lipsa controlului judecătoresc.

10. Mai mult, legiuitorul nu poate introduce noi excepții de la regula contestării actelor administrative, art. 126 alin. (6) din Constituție fiind singurul sediu al materiei cu privire la actele administrative exceptate de la controlul judecătoresc; niciun text de lege nu poate să prevadă și alte excepții, fără ca prin aceasta să încalce textul constituțional indicat, ale cărui dispoziții sunt limitative și imperative [a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 799 din 17 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 440 din 23 iunie 2011, Decizia nr. 302 din 1 martie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 316 din 9 mai 2011, sau Decizia nr. 293 din 1 iulie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 702 din 4 august 2004].

11. Pentru considerentele mai sus expuse, considerăm că dispozițiile art. 214 alin. (1) lit. a) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală sunt neconstituționale, iar excepția de neconstituționalitate ar fi trebuit admisă.

Judecător,
Daniel Marius Morar

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 404

din 15 iunie 2016

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 322 pct. 10 din Codul de procedură civilă din 1865

Augustin Zegrean	— președinte
Valer Dorneanu	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Fabian Niculae	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 322 pct. 10 din Codul de procedură civilă din 1865, excepție ridicată de Maria Soare și Ion Stoleru în Dosarul nr. 4.379/2/2014 al Curții de Apel București — Secția a VIII-a de contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.696D/2015, de Societatea „Rodexim Company” — S.R.L. din București în Dosarul nr. 1.689/2/2015/a1 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția I

civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 108D/2016 și de Ioan Sion-Covaciu în Dosarul nr. 488/35/2015/a1 al Curții de Apel Oradea — Secția I civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 117D/2016.

2. Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 24 mai 2016, cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu, și au fost consemnate în încheierea din acea dată, când Curtea, având în vedere obiectul excepției de neconstituționalitate din dosarele nr. 1.696D/2015, nr. 108D/2016 și nr. 117D/2016, a dispus, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992, conexarea dosarelor nr. 108D/2016 și nr. 117D/2016 la Dosarul nr. 1.696D/2015. La aceeași dată, având în vedere cererea de întrerupere a deliberărilor pentru o mai bună studiere a problemelor ce formează obiectul cauzei, Curtea, în conformitate cu dispozițiile art. 57 și art. 58 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a amânat pronunțarea pentru data de 15 iunie 2016, dată la care a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

3. Prin Decizia civilă nr. 9.440 din 18 decembrie 2014, pronunțată în Dosarul nr. 4.379/2/2014, **Curtea de Apel București — Secția a VIII-a de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 322 pct. 10 din Codul de procedură civilă din 1865**, excepție ridicată de Maria Soare și Ion Stoleru într-un dosar având ca obiect soluționarea unei cereri de revizuire.

4. Prin Încheierea din 26 noiembrie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 1.689/2/2015/a1, **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 322 pct. 10 din Codul de procedură civilă din 1865**, excepție ridicată de Societatea „Rodexim Company” — S.R.L. din București într-un dosar având ca obiect soluționarea unei cereri de revizuire.

5. Prin Încheierea din 26 ianuarie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 488/35/2015/a1, **Curtea de Apel Oradea — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 322 pct. 10 din Codul de procedură civilă din 1865**, excepție ridicată de Ioan Sion-Covaciu într-un dosar având ca obiect soluționarea unei cereri de revizuire.

6. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** autorii acesteia arată, în esență, că liberul acces la justiție este încălcat prin recunoașterea dreptului de a se adresa instanței de judecată doar persoanelor în a căror cauză s-a invocat și s-a admis excepția de neconstituționalitate, astfel încât doar aceste persoane își pot apăra drepturile și interesele legitime deduse judecării, atât timp cât decizia de admitere a unei astfel de excepții pronunțată de Curtea Constituțională produce efecte *erga omnes*.

7. Se mai susține că dispozițiile legale criticate sunt constituționale numai în măsura în care se interpretează că de efectele admiterii excepției de neconstituționalitate beneficiază și partea care a invocat excepția de neconstituționalitate într-un litigiu soluționat definitiv anterior admiterii excepției de neconstituționalitate, indiferent de soluția asupra excepției invocată de partea respectivă. În alte condiții, principiul egalității este încălcat prin crearea unui regim privilegiat părților din litigiile în care s-a invocat și s-a admis excepția de neconstituționalitate față de părțile din procesele în care s-a invocat aceeași excepție, însă excepția nu a fost admisă sau nu a fost judecată, deși în ambele situații părțile au dat dovadă de aceeași diligență.

8. Se arată că, prin raportare la art. 322 pct. 10 din Codul de procedură civilă din 1865, se pot delimita două situații juridice: persoanele care au invocat excepția de neconstituționalitate în cauzele în care au fost părți și persoanele care nu și-au valorificat acest drept și nu au dovedit diligență prin invocarea excepției de neconstituționalitate, admisă ulterior. Aceste situații juridice sunt diferite și se impune aplicarea unui tratament diferențiat în sensul că de efectele admiterii excepției trebuie să beneficieze doar prima categorie, respectiv persoanele care au invocat excepția de neconstituționalitate. Deși sub aspect obiectiv există două situații juridice diferite — criteriul distinctiv fiind scopul legii — respectiv situația persoanelor care au dat dovadă de diligență și și-au luat toate garanțiile procesuale prin invocarea excepției de neconstituționalitate și situația persoanelor care au adoptat o conduită procesuală pasivă prin nevalorificarea acestui drept legal, nu există nicio justificare pentru aplicarea aceluiași tratament juridic ambelor situații comparate. Principiul egalității este încălcat și sub această formă, prin aplicarea aceluiași tratament juridic unor situații obiective care prin natura lor sunt diferite.

9. Limitarea dreptului de a formula cerere de revizuire doar la sfera persoanelor care au deținut calitatea de părți în cauzele în care s-a admis excepția de neconstituționalitate invocată constituie o încălcare flagrantă a principiului constituțional care consacră liberul acces la justiție al tuturor persoanelor care se află în aceeași situație juridică.

10. În Dosarul nr. 108D/2016, autoarea susține că a fost diligență și a invocat excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor legale care i-au fost aplicate, dar instanța de contencios constituțional, prin Decizia nr. 984 din 22 noiembrie 2012, a respins excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 9 alin. (3) din Legea nr. 198/2004, excepție pe care a admis-o, ulterior, prin Decizia nr. 12 din 15 ianuarie 2015. Se arată că accesul liber la justiție este încălcat prin recunoașterea dreptului de a se adresa instanței de judecată doar persoanelor în a căror cauză s-a invocat și s-a admis excepția de neconstituționalitate, astfel încât doar aceste persoane își pot apăra drepturile și interesele legitime deduse judecării, atât timp cât decizia de admitere a unei astfel de excepții pronunțată de Curtea Constituțională produce efecte *erga omnes*. În cererea de revizuire, autorul a arătat că, deși a ridicat excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor legale care i-au fost aplicate, instanța judecătorească nu s-a pronunțat cu privire la sesizarea Curții Constituționale.

11. **Curtea de Apel București — Secția a VIII-a de contencios administrativ și fiscal** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, având în vedere că deciziile de admitere a unor excepții de neconstituționalitate pronunțate de Curtea Constituțională sunt general obligatorii de la data publicării în Monitorul Oficial al României, având putere numai pentru viitor, conform art. 147 alin. (4) din Constituție. Dreptul de a invoca o excepție de neconstituționalitate poate fi valorificat de toate părțile unui proces, în condițiile legii. Persoanele care și-au valorificat acest drept și cele care nu au făcut-o nu se află în aceeași situație juridică.

12. **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția I civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată. În susținerea acestui punct de vedere, Înalta Curte arată că prin sintagma „*invocate în acea cauză*” din cuprinsul textului de lege, principiul egalității, consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituția României, este încălcat.

13. Astfel, se instituie un regim privilegiat părților din litigiile în care s-a invocat și s-a admis excepția de neconstituționalitate față de părțile din procesele în care s-a invocat această excepție, însă excepția nu a fost admisă sau nu a fost judecată, deși, în ambele situații, părțile au dat dovadă de aceeași diligență.

14. Instanța apreciază că fiind relevantă în cauză și împrejurarea că, în ambele sesizări privind excepția de neconstituționalitate a art. 9 alin. (3) din Legea nr. 198/2004, invocată de Societatea „Rodexim Company” — S.R.L. în Decizia nr. 984 din 22 noiembrie 2012 și de Romulus Vasile, Lucian Vasile și Cătălin Vasile în Decizia nr. 12 din 15 ianuarie 2015, motivarea a fost similară.

15. **Curtea de Apel Oradea — Secția I civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, deoarece aplicarea în cauză a Deciziei Curții Constituționale nr. 279 din 23 aprilie 2015 ar echivala cu atribuirea de efecte *ex tunc* actului jurisdicțional al Curții și ar nega autoritatea de lucru judecat de care se bucură hotărârile judecătorești devenite irevocabile, ceea ce este inadmisibil.

16. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actele de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

17. **Guvernul** apreciază că dispozițiile legale criticate sunt constituționale. Acesta reliefează jurisprudența relevantă a Curții Constituționale (Decizia nr. 1.106 din 22 septembrie 2010,

Decizia nr. 998 din 22 noiembrie 2012, Decizia nr. 130 din 7 martie 2013 și Decizia nr. 474 din 21 noiembrie 2013), concluzionând că, în ceea ce privește cauzele soluționate până la publicarea deciziei Curții Constituționale și în care nu a fost dispusă sesizarea Curții Constituționale cu o excepție având ca obiect o dispoziție dintr-o lege sau ordonanță declarată neconstituțională, acestea reprezintă o *facta praeterita*, de vreme ce cauza a fost definitiv și irevocabil soluționată. Din momentul introducerii cererii în instanță și până la soluționarea definitivă a cauzei, norma incidentă a beneficiat de o prezumție de constituționalitate, care nu a fost răsturnată decât ulterior pronunțării hotărârii prin care s-a tranșat în mod definitiv litigiul, așa încât incidența deciziei de admitere a instanței de contencios constituțional într-o atare cauză ar echivala cu atribuirea de efecte *ex tunc* actului jurisdicțional al Curții, cu încălcarea dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Legea fundamentală, și ar nega, în mod nepermis, autoritatea de lucru judecat care este atașată hotărârilor judecătorești definitive.

18. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actele de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile părții prezente, concluziile scrise depuse de autoarea excepției din Dosarul nr. 108D/2016, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

19. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

20. Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum a fost formulat, îl constituie prevederile art. 322 pct. 10 din Codul de procedură civilă din 1865, prevederi ce au următorul conținut: *„Revizuirea unei hotărâri rămase definitivă în instanța de apel sau prin neapelare, precum și a unei hotărâri date de o instanță de recurs atunci când evocă fondul se poate cere în următoarele cazuri: [...]”*

10. *dacă, după ce hotărârea a devenit definitivă, Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra excepției invocate în acea cauză, declarând neconstituțională legea, ordonanța ori o dispoziție dintr-o lege sau dintr-o ordonanță care a făcut obiectul acelei excepții ori alte dispoziții din actul atacat, care, în mod necesar și evident, nu pot fi dissociate de prevederile menționate în sesizare.”*

21. Curtea observă că la data de 15 februarie 2013 au intrat în vigoare majoritatea dispozițiilor din noul Cod de procedură civilă. Având în vedere considerentele Deciziei nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, dar și dispozițiile art. 3 alin. (1) din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 365 din 30 mai 2012, Curtea urmează să analizeze dispozițiile legale criticate din Codul de procedură civilă din 1865, întrucât continuă să își producă efecte în cauze.

22. În opinia autorilor excepției, prevederile criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (3) și (5) privind statul de drept și obligativitatea respectării Constituției, art. 11 privind dreptul internațional și dreptul intern, art. 15 privind universalitatea drepturilor, art. 16 privind egalitatea în drepturi, art. 20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului, art. 21 referitor la accesul liber la justiție și dreptul părților la un proces echitabil, art. 22 alin. (1) și (2) privind dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, art. 23 alin. (11)—(13)

privind libertatea individuală, art. 24 referitor la dreptul la apărare și în art. 124 privind înfăptuirea justiției.

23. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține faptul că s-a mai pronunțat asupra dispozițiilor legale criticate, prin raportare la critici relativ similare, constatând că acestea sunt constituționale. Astfel, Curtea a statuat în cadrul considerentelor deciziilor sale că revizuirea întemeiată pe dispozițiile art. 322 din Codul de procedură civilă din 1865 sau art. 509 din Codul de procedură civilă poate fi exercitată de cel căruia i s-a admis excepția și de cel căruia excepția i-a fost respinsă ca devenită inadmisibilă, fără a face distincție că hotărârea a cărei revizuire se cere vizează sau nu fondul. În cadrul procesului judiciar, excepția de neconstituționalitate se înscrie în rândul excepțiilor de procedură prin care se urmărește împiedicarea unei judecăți care s-ar întemeia pe o dispoziție legală neconstituțională. Constatarea neconstituționalității unui text de lege ca urmare a invocării unei excepții de neconstituționalitate trebuie să profite autorilor acesteia și nu poate constitui doar un instrument de drept abstract, întrucât și-ar pierde caracterul concret (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 766 din 5 iunie 2011, citată anterior, sau Decizia nr. 338 din 24 septembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 699 din 14 noiembrie 2013). Neconstituționalitatea unei dispoziții legale nu are numai o funcție de prevenție, ci și una de reparație, întrucât ea vizează în primul rând situația concretă a cetățeanului lezată în drepturile sale prin norma criticată (a se vedea Decizia nr. 866 din 10 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 1 februarie 2016, paragrafele 29 și 30).

24. De asemenea, prin Decizia nr. 48 din 4 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 274 din 15 aprilie 2014, Curtea a statuat, prin raportare la faptul că deciziile de admitere a unor excepții de neconstituționalitate pronunțate de instanța de contencios constituțional nu își produc efectele cu privire la procese soluționate înainte de pronunțarea și publicarea unor astfel de decizii, că soluția adoptată de legiuitor este justă, în alte condiții ajungându-se la afectarea siguranței circuitului juridic. Atât timp cât partea nu manifestă diligență și nu înțelege să ridice o excepție de neconstituționalitate în fața instanței competente, potrivit legii, și atât timp cât nu există o decizie de constatare a neconstituționalității publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, dispozițiile legale aplicabile aceluși litigiu beneficiază de prezumția de constituționalitate. În momentul în care Curtea constată ca fiind neconstituționale aceste dispoziții legale, prezumția de constituționalitate este răsturnată, iar dispozițiile legale respective nu mai pot fi aplicate în acel proces.

25. Prin Decizia nr. 126 din 3 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 185 din 11 martie 2016, instanța de contencios constituțional a statuat în sensul că o decizie prin care s-a admis excepția de neconstituționalitate profită, în exercitarea căii de atac a revizuirii, persoanelor care au invocat excepția de neconstituționalitate în cauze soluționate definitiv până la publicarea în Monitorul Oficial a deciziei prin care se constată neconstituționalitatea și autorilor aceleiași excepții, invocate anterior publicării deciziei Curții, în alte cauze, soluționate definitiv. Curtea a amintit că a interpretat, pe cale jurisprudențială, în mod extensiv, dispozițiile Codului de procedură civilă din 1865 și ale Codului de procedură penală din 1968, astfel cum acestea au fost modificate și completate prin Legea nr. 177/2010, lărgindu-le practic sfera de aplicare sub aspectul hotărârilor supuse revizuirii, ținând cont de faptul că legiuitorul a reglementat calea de atac a revizuirii unei hotărâri judecătorești definitive pronunțate în cauzele în care a fost invocată și ulterior admisă o excepție de neconstituționalitate, în scopul acordării mijloacelor de apărare în vederea realizării drepturilor și intereselor părților în fața justiției.

26. Curtea a constatat că jurisprudența sa este o reflectare a dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Constituție, potrivit cărora „Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor”. Aceste prevederi constituționale, reluate, la nivel legal, prin art. 11 alin. (3) și art. 31 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, consacră efectele deciziilor Curții Constituționale, respectiv aplicarea pentru viitor și caracterul general obligatoriu al acestora.

27. În ceea ce privește efectele unei decizii de admitere a excepției de neconstituționalitate, Curtea a reținut că „decizia de constatare a neconstituționalității face parte din ordinea juridică normativă, prin efectul acesteia prevederea neconstituțională încetându-și aplicarea pentru viitor” (Decizia nr. 847 din 8 iulie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 605 din 14 august 2008). În aceste condiții, decizia de constatare a neconstituționalității se va aplica în privința raporturilor juridice ce urmează a se naște după publicarea sa în Monitorul Oficial — *facta futura*, însă, având în vedere faptul că excepția de neconstituționalitate este, de principiu, o chestiune prejudicială, o problemă juridică a cărei rezolvare trebuie să precedă soluționarea litigiului cu care este conexă (a se vedea Decizia nr. 660 din 4 iulie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 525 din 2 august 2007) și un mijloc de apărare care nu pune în discuție fondul pretenției deduse judecării (în acest sens, a se vedea Decizia nr. 5 din 9 ianuarie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 74 din 31 ianuarie 2007), Curtea reține că aceasta nu poate constitui doar un instrument de drept abstract, prin aplicarea deciziilor de constatare a neconstituționalității numai raporturilor juridice care urmează a se naște, deci unor situații viitoare ipotetice, întrucât și-ar pierde esențialmente caracterul concret. Așadar, Curtea reține că aplicarea pentru viitor a deciziilor sale vizează atât situațiile juridice ce urmează a se naște — *facta futura*, cât și situațiile juridice pendinte și, în mod excepțional, astfel cum vom arăta, acele situații care au devenit *facta praeterita*.

28. În aceste condiții, Curtea reține că o decizie de admitere a excepției de neconstituționalitate se aplică în cauzele aflate pe rolul instanțelor judecătorești la momentul publicării acesteia — cauze pendinte, în care respectivele dispoziții sunt aplicabile — indiferent de invocarea excepției până la publicarea deciziei de admitere, întrucât ceea ce are relevanță în privința aplicării deciziei Curții este ca raportul juridic guvernat de dispozițiile legii declarate neconstituționale să nu fie definitiv consolidat. În acest mod, efectele deciziei de admitere a instanței de contencios constituțional se produc *erga omnes*. În privința cauzelor care nu se află pe rolul instanțelor judecătorești la momentul publicării deciziei de admitere a Curții, fiind vorba despre un raport juridic epuizat — *facta praeterita*, Curtea reține că partea nu mai poate solicita aplicarea deciziei de admitere, întrucât decizia de admitere a Curții nu poate constitui temei legal pentru o acțiune în justiție, în caz contrar consecința fiind extinderea efectelor deciziei Curții pentru trecut.

29. Curtea a reținut însă că, în mod excepțional, aplicarea pentru viitor a deciziilor sale vizează și cauzele în care a fost invocată excepția de neconstituționalitate, indiferent dacă până la momentul publicării în Monitorul Oficial a deciziei prin care se constată neconstituționalitatea acestea au fost soluționate definitiv și irevocabil, de vreme ce, prin exercitarea căii extraordinare de atac a revizuirii, decizia Curții Constituționale se va aplica acestor cauze. Cererea de revizuire urmează a fi soluționată în acord cu decizia Curții care modifică sau înlătură, după caz, pentru viitor toate efectele juridice pe care norma neconstituțională le produce cu privire la acel raport juridic. Astfel cum a statuat Curtea în jurisprudența sa, „soluția legislativă care consacră dreptul persoanelor prevăzute de lege

de a exercita calea de atac a revizuirii nu intră în coliziune cu prevederile constituționale privind efectele *ex nunc* ale deciziei de admitere a Curții, revizuirea putând fi exercitată numai după publicarea în Monitorul Oficial al României a actului Curții. Efectele unei decizii de admitere pronunțate de instanța de contencios constituțional se întind *inter partes* numai *ex nunc*, deoarece revizuirea este cea care în mod direct produce efecte pentru trecut, și nu decizia de admitere a Curții Constituționale, aceasta din urmă fiind numai un instrument, un motiv legal pentru reformarea viitoare a hotărârilor judecătorești care s-au întemeiat pe dispoziția declarată neconstituțională. Prin urmare, decizia de admitere a Curții Constituționale mediază revizuirea, și nu invers, iar efectele pentru trecut de remediere a aspectelor dintr-o hotărâre judecătorească definitivă ce nu au putut fi prevenite sunt o consecință a căii de atac extraordinare, și nicidecum a actului emis de instanța de contencios constituțional” (în acest sens, a se vedea Decizia nr. 1.106 din 22 septembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 672 din 4 octombrie 2010, Decizia nr. 998 din 22 noiembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 39 din 17 ianuarie 2013, Decizia nr. 130 din 7 martie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 225 din 19 aprilie 2013, și Decizia nr. 474 din 21 noiembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 48 din 21 ianuarie 2014). Totodată, Curtea a stabilit că o decizie de admitere a excepției de neconstituționalitate se aplică și în cauzele în care a fost invocată excepția de neconstituționalitate până la data publicării, altele decât cea în care a fost pronunțată decizia Curții Constituționale, soluționate definitiv prin hotărâre judecătorească, ipoteză ultimă în care decizia de admitere constituie motiv de revizuire.

30. În schimb, Curtea a reținut că, în ceea ce privește cauzele soluționate până la publicarea deciziei Curții Constituționale și în care nu a fost dispusă sesizarea Curții Constituționale cu o excepție având ca obiect o dispoziție dintr-o lege sau ordonanță declarată neconstituțională, acestea reprezintă o *facta praeterita*, de vreme ce cauza a fost definitiv și irevocabil soluționată. Curtea reține că, din momentul introducerii cererii în instanță și până la soluționarea definitivă a cauzei, norma incidentă a beneficiat de o prezumție de constituționalitate, care nu a fost răsturnată decât ulterior pronunțării hotărârii prin care s-a tranșat în mod definitiv litigiul. Așa încât Curtea a constatat că incidența deciziei de admitere a instanței de contencios constituțional într-o atare cauză ar echivala cu atribuirea de efecte *ex tunc* actului jurisdicțional al Curții, cu încălcarea dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Legea fundamentală, și ar nega, în mod nepermis, autoritatea de lucru judecat care este atașată hotărârilor judecătorești definitive.

31. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură a determina reconsiderarea jurisprudenței Curții, atât soluția, cât și considerentele cuprinse în deciziile menționate își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

32. Distinct de cele de mai sus, Curtea reține faptul că aspectul reliefat de autorul excepției de neconstituționalitate din Dosarul nr. 117D/2016, potrivit căruia a ridicat excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor legale care i-au fost aplicate, dar instanța judecătorească nu s-a pronunțat cu privire la sesizarea Curții Constituționale, nu are relevanță pentru controlul de constituționalitate. Astfel, autorul excepției a avut posibilitatea de a formula recurs împotriva încheierii prin care s-a respins cererea de sesizare a Curții Constituționale, potrivit dispozițiilor art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.

33. De asemenea, Curtea constată că dispozițiile art. 22 alin. (1) și (2) privind dreptul la viață și la integritate fizică și psihică și art. 23 alin. (11)—(13) privind libertatea individuală nu sunt incidente în cauze.

34. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Maria Soare și Ion Stoleru în Dosarul nr. 4.379/2/2014 al Curții de Apel București — Secția a VIII-a de contencios administrativ și fiscal, de Societatea „Rodexim Company” — S.R.L. din București în Dosarul nr. 1.689/2/2015/a1 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția I civilă și de Ioan Sion-Covaciu în Dosarul nr. 488/35/2015/a1 al Curții de Apel Oradea — Secția I civilă și constată că prevederile art. 322 pct. 10 din Codul de procedură civilă din 1865 sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel București — Secția a VIII-a de contencios administrativ și fiscal, Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția I civilă și Curții de Apel Oradea — Secția I civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 15 iunie 2016.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,

pentru **AUGUSTIN ZEGREAN**

În temeiul art. 426 alin. (4) din Codul de procedură civilă coroborat cu art. 14 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, semnează
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Fabian Niculae

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 679

din 17 noiembrie 2016

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 61 alin. (2) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Ingrid Alina Tudora	— magistrat-asistent

pronunțarea pentru 17 noiembrie 2016, dată la care a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

3. Prin Sentința civilă nr. 7.131 din 22 octombrie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 56/3/2015, **Tribunalul București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 61 alin. (2) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal**, excepție ridicată de Diana Maria Vlad cu ocazia judecării unei acțiuni în contencios administrativ având ca obiect obligarea emiterii unui act administrativ.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 61 alin. (2) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, excepție ridicată de Diana Maria Vlad în Dosarul nr. 56/3/2015 al Tribunalului București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal. Excepția formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 290D/2016.

2. Dezbaterea a avut loc în ședința publică din 27 octombrie 2016, în prezența reprezentantului Ministerului Public, procuror Ștefania Sofronea, și au fost consemnate în încheierea din acea dată, când, pentru o mai bună studiere a problemelor ce formează obiectul cauzei, Curtea, în conformitate cu prevederile art. 57 și art. 58 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a amânat

4. În motivarea excepției de neconstituționalitate autoarea acesteia susține că, fiind o persoană fizică ce derulează două contracte de închiriere, este discriminată în raport cu cei care derulează minimum 5 contracte de închiriere, având în vedere faptul că veniturile sale realizate ca urmare a acestor 2 contracte nu se iau în calcul la stabilirea cuantumului indemnizației de creștere a copilului, în timp ce aceia care derulează minimum 5 contracte de închiriere beneficiază de acest drept, veniturile obținute de aceștia fiind încadrate în categoria venituri din activități independente. În acest context, consideră că, întrucât veniturile din cedarea folosinței bunurilor sunt impozabile și supuse plății contribuției de asigurări sociale

de sănătate, acestea trebuie luate în considerare la stabilirea cuantumului indemnizației de creștere a copilului, ca orice alt venit realizat, supus impozitării. Așa fiind, apreciază că se impune „modificarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 111/2010 privind concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copiilor și a Normelor de aplicare ale acesteia, bazate pe definirea activităților independente din art. 61 alin. (2) din Codul fiscal.”

5. Tribunalul București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

6. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

7. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Arată, astfel, că din analiza art. 61 alin. (2) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal reiese că prin intermediul acestor prevederi de lege nu se stabilește sfera veniturilor luate în calcul pentru acordarea unor drepturi patrimoniale, ci se reglementează modalitatea de impozitare a veniturilor persoanelor care au încheiat mai mult de 5 contracte de închiriere, respectiv faptul că aceste venituri sunt incluse în categoria venituri din activități independente și se supun regulilor de stabilire a venitului net pentru această categorie.

8. **Avocatul Poporului** apreciază că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă. Arată că, astfel cum a fost formulată, autoarea excepției solicită, în realitate, adoptarea unei noi soluții legislative, în sensul modificării numărului de contracte de închiriere derulate de o persoană fizică care determină încadrarea acestora în categoria de activitate independentă. Or, acceptarea unei astfel de critici ar echivala cu transformarea instanței de contencios constituțional într-un legislator pozitiv, ceea ce ar contraveni art. 61 alin. (1) din Constituție. Totodată, învederează faptul că, potrivit art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, aceasta „se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului”.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile art. 61 alin. (2) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 927 din 23 decembrie 2003, cu modificările și completările ulterioare, care stipulează că „(2) *Persoanele fizice care realizează venituri din cedarea folosinței bunurilor din derularea unui număr mai mare de 5 contracte de închiriere la sfârșitul anului fiscal, începând cu anul fiscal următor califică aceste venituri în categoria venituri din activități independente și le supun regulilor*

de stabilire a venitului net pentru această categorie. În aplicarea acestei reglementări se va emite ordin al președintelui Agenției Naționale de Administrare Fiscală.”

12. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate aceste prevederi contravin dispozițiilor constituționale ale art. 16 privind egalitatea în drepturi.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, raportat la criticile autoarei acesteia, formulate din perspectiva veniturilor luate în considerare la stabilirea cuantumului indemnizației pentru creșterea copiilor, Curtea constată că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2010 privind concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copiilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 830 din 10 decembrie 2010, cu modificările și completările ulterioare, și Normele metodologice din 31 ianuarie 2011 de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 111/2010 stipulează că beneficiază de drepturile prevăzute de aceste acte normative, fiind considerate persoane îndreptățite, oricare dintre părinții firești ai copilului/copiilor, oricare dintre soții cărora li s-a/s-au încredințat copilul/copiii în vederea adopției sau au adoptat copilul/copiii, persoana care are copilul în plasament ori în plasament în regim de urgență, asistentul maternal profesionist, numai pentru copiii săi naturali ori adoptați, precum și persoana care a fost numită tutore.

14. În cuprinsul art. 2 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2010 se precizează, de asemenea, că persoanele care în ultimii 2 ani anteriori datei nașterii copilului au realizat timp de cel puțin 12 luni venituri din salarii și asimilate salariilor, venituri din activități independente, venituri din activități agricole, silvicultură și piscicultură, supuse impozitului pe venit potrivit prevederilor Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, beneficiază de concediu pentru creșterea copilului în vârstă de până la 2 ani, respectiv 3 ani, în cazul copilului cu handicap, precum și de o indemnizație lunară. Prin urmare, Curtea constată că la stabilirea cuantumului indemnizației sunt luate în considerare veniturile realizate din salarii și asimilate salariilor, veniturile din activități independente, veniturile din activități agricole, silvicultură și piscicultură.

15. Referitor la categoria de venituri incluse în cuantumului indemnizației pentru creșterea copilului, Curtea menționează că, în sensul art. 55 din Codul fiscal din 2003 [art. 76 alin. (1) și (2) din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal], veniturile realizate din salarii sunt considerate toate veniturile în bani și/sau în natură obținute de o persoană fizică ce desfășoară o activitate în baza unui contract individual de muncă sau a unui statut special prevăzut de lege, indiferent de perioada la care se referă, de denumirea veniturilor ori de forma sub care ele se acordă, inclusiv indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă. Totodată, art. 46 din Codul fiscal din 2003 [art. 67 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal] definește veniturile din activități independente și prevede că veniturile din activități independente cuprind veniturile comerciale, veniturile din profesii libere și veniturile din drepturi de proprietate intelectuală, realizate în mod individual și/sau într-o formă de asociere, inclusiv din activități adiacente. Curtea reține că exercitarea unei activități independente presupune desfășurarea acesteia în mod obișnuit, pe cont propriu și urmărind un scop lucrativ. Printre criteriile care definesc preponderent existența unei activități independente sunt: libera alegere a desfășurării activității, a programului de lucru și a locului de desfășurare a activității; riscul pe care și-l asumă întreprinzătorul; activitatea se desfășoară pentru mai mulți clienți; activitatea se poate

desfășura nu numai direct, ci și cu personalul angajat de întreprinzător în condițiile legii.

16. Curtea constată că, potrivit art. 16 alin. (2) lit. i) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2010, dreptul la indemnizația prevăzută de art. 2 alin. (1) din această ordonanță de urgență se suspendă începând cu ziua următoare celei în care beneficiarul realizează venituri supuse impozitului și copilul nu a împlinit vârsta de 2 ani, respectiv 3 ani, în cazul copilului cu handicap. Prin excepție însă, art. 16 alin. (3) din ordonanța de urgență prevede că plata indemnizației pentru creșterea copilului nu se suspendă în cazul în care persoana îndreptățită se află în una sau mai multe dintre următoarele situații, și anume: primește diverse sume în baza legii, a contractului colectiv de muncă sau a contractului individual de muncă, acordate în perioada concediului pentru creșterea copilului, altele decât cele rezultate din desfășurarea efectivă a unei activități în perioada de concediu; primește indemnizații în calitate de consilier local sau județean, indiferent de nivelul acestora; realizează, în decursul unui an calendaristic, venituri supuse impozitului, prin desfășurarea efectivă a unei activități în perioada de concediu, al căror nivel nu depășește de trei ori cuantumul minim al indemnizației stabilit la art. 2 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2010.

17. În contextul criticilor formulate de autoarea excepției de neconstituționalitate, Curtea precizează că în cuprinsul cap. IV din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, la art. 61 (respectiv art. 83 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal), sunt definite veniturile impozabile din cedarea folosinței bunurilor, astfel:

„(1) Veniturile din cedarea folosinței bunurilor sunt veniturile, în bani și/sau în natură, provenind din cedarea folosinței bunurilor mobile și imobile, obținute de către proprietar, uzufructuar sau alt deținător legal, altele decât veniturile din activități independente.

(2) Persoanele fizice care realizează venituri din cedarea folosinței bunurilor din derularea unui număr mai mare de 5 contracte de închiriere la sfârșitul anului fiscal, începând cu anul fiscal următor califică aceste venituri în categoria venituri din activități independente și le supun regulilor de stabilire a venitului net pentru această categorie. În aplicarea acestei reglementări se va emite ordin al președintelui Agenției Naționale de Administrare Fiscală.

(3) Sunt considerate venituri din cedarea folosinței bunurilor și veniturile obținute de către proprietar din închirierea camerelor situate în locuințe proprietate personală, având o capacitate de cazare în scop turistic cuprinsă între una și 5 camere inclusiv.

(4) În categoria venituri din cedarea folosinței bunurilor se cuprind și cele realizate de contribuabilii prevăzuți la alin. (3) care, în cursul anului fiscal, obțin venituri din închirierea în scop turistic a unui număr mai mare de 5 camere de închiriat, situate în locuințe proprietate personală. De la data producerii evenimentului, respectiv de la data depășirii numărului de 5 camere de închiriat, și până la sfârșitul anului fiscal, determinarea venitului net se realizează în sistem real potrivit regulilor de stabilire prevăzute în categoria venituri din activități independente.

(5) Veniturile obținute din închirierea în scop turistic a camerelor situate în locuințe proprietate personală, având o capacitate de cazare mai mare de 5 camere de închiriat, sunt calificate ca venituri din activități independente pentru care venitul net anual se determină pe bază de normă de venit sau în sistem real și se supun impunerii potrivit prevederilor cap. II din prezentul titlu.”

18. Curtea reține că prin Ordinul ministrului muncii, familiei și protecției sociale nr. 1.474/2011 pentru aprobarea Instrucțiunilor

de aplicare a unor prevederi din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 111/2010 privind concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copiilor, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 52/2011, Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 277/2010 privind alocația pentru susținerea familiei, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 38/2011, și din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 50/2011, în anexa nr. 1 intitulată „Instrucțiuni de aplicare a unor prevederi din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 111/2010 privind concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copiilor, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 52/2011”, ordin publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 360 din 24 mai 2011, la poziția 16 se precizează faptul că veniturile din chirii sunt venituri din cedarea folosinței bunurilor și, potrivit art. 61 din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, acestea nu sunt activități independente și nu sunt luate în considerare indemnizației pentru creșterea copilului.

19. În situația în care persoana îndreptățită la indemnizația pentru creșterea copilului nu are calitatea de salariat, Curtea reține că, așa cum reiese din conținutul normativ al art. 2 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2010, aceasta beneficiază de concediu pentru creșterea copilului în vârstă de până la 2 ani, respectiv 3 ani, în cazul copilului cu handicap, precum și de o indemnizație lunară, dacă, în ultimii 2 ani anteriori datei nașterii copilului, a realizat timp de cel puțin 12 luni venituri din activități independente, venituri din activități agricole, silvicultură și piscicultură, supuse impozitului pe venit potrivit prevederilor Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare.

20. În contextul celor mai sus menționate, Curtea consideră că indemnizația pentru creșterea copilului este un drept al părintelui prin care se suplinesc veniturile pe care acesta nu le mai poate realiza din exercitarea unei profesii, pe durata concediului pentru creșterea copilului. Totodată, problema indemnizației pentru creșterea copilului reprezintă un aspect de politică legislativă asupra căruia legiuitorul este singur îndreptățit să decidă în funcție de realitățile social-economice și demografice ale țării.

21. De altfel, așa cum a subliniat Curtea în jurisprudența sa, spre exemplu Decizia nr. 455 din 12 aprilie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 387 din 2 iunie 2011, scopul adoptării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 111/2010 a fost acela de a susține familia în vederea creșterii copilului, iar indemnizația pentru creșterea copilului constituie o măsură concretă de protecție socială, fiind dreptul exclusiv al legiuitorului să stabilească modalitatea de acordare a acesteia, fără a aduce atingere existenței dreptului în sine. Referitor la natura indemnizației lunare pentru creșterea copilului, Curtea, în jurisprudența sa constantă, exemplu fiind Decizia nr. 788 din 27 septembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 786 din 22 noiembrie 2012, sau Decizia nr. 765 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 476 din 6 iulie 2011, a statuat că dreptul la indemnizația pentru creșterea copilului nu este un drept constituțional, ci constituie una dintre măsurile de protecție socială instituite de stat prin lege în virtutea rolului de stat social, dar nenominalizate expres în Constituție. Caracteristic unui astfel de drept este că legiuitorul este liber să aleagă, în funcție de politica statului, de resursele financiare, de prioritatea obiectivelor urmărite și de necesitatea îndeplinirii și a altor obligații ale statului consacrate

deopotrivă la nivel constituțional, care sunt măsurile prin care va asigura cetățenilor un nivel de trai decent și să stabilească condițiile și limitele acordării lor. De asemenea, Curtea a reținut că acordarea indemnizației lunare pentru creșterea copilului este supusă condiției ca statul să dispună de resursele financiare pentru a putea acorda și alte drepturi de asigurări sociale față de cele pe care Constituția le nominalizează în mod expres.

22. Curtea constată că autoarea excepției solicită, în concret, modificarea art. 61 alin. (2) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, în sensul ca veniturile obținute din cedarea folosinței bunurilor din derularea unui număr mai mic de 5 contracte de închiriere să fie și ele luate în considerare la stabilirea cuantumului privind indemnizația de creștere a copilului. În acest context, Curtea reține faptul că legiuitorul a calificat, în cuprinsul art. 61 alin. (1) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, că veniturile din cedarea folosinței bunurilor sunt acele venituri, în bani și/sau în natură, provenind din cedarea folosinței bunurilor mobile și imobile, obținute de către proprietar, uzufructuar sau alt deținător legal, altele decât veniturile din activități independente. Însă, în cazul persoanelor fizice care realizează venituri din cedarea folosinței bunurilor din derularea unui număr mai mare de 5 contracte de închiriere, acestea au fost calificate ca fiind venituri incluse în categoria veniturilor din activități independente.

23. Din analiza conținutului normativ al art. 61 alin. (2) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, Curtea constată faptul că prin intermediul acestor prevederi legiuitorul nu stabilește sfera veniturilor luate în calcul pentru acordarea unor drepturi patrimoniale, ci reglementează doar modalitatea de impozitare a veniturilor din cedarea folosinței bunurilor ale persoanelor care au încheiat mai mult de 5 contracte de închiriere respectiv faptul că aceste venituri sunt incluse în categoria veniturilor din activități independente și se supun regulilor de stabilire a venitului net pentru această categorie.

24. Pe de altă parte, în cuprinsul art. 2 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2010 sunt nominalizate condițiile în care o persoană poate beneficia de concediu pentru creșterea copilului și de o indemnizație lunară, precum și categoria de venituri care sunt luate în calcul la stabilirea

cuantumului acestei indemnizații, respectiv veniturile din salarii și asimilate salariilor, veniturile din activități independente, veniturile din activități agricole, silvicultură și piscicultură, supuse impozitului pe venit, fără a fi incluse în sfera acestor venituri și cele realizate din cedarea folosinței bunurilor (realizate din derularea unui număr mai mic de 5 contracte de închiriere, astfel cum dorește autoarea excepției de neconstituționalitate).

25. Curtea remarcă faptul că în cuprinsul reglementării legale criticate din Codul fiscal legiuitorul a stabilit că numai veniturile din cedarea folosinței bunurilor din derularea unui număr mai mare de 5 contracte de închiriere sunt calificate ca fiind venituri din categoria veniturilor din activități independente, acestea fiind asimilate cu veniturile comerciale, și considerate a fi obținute din desfășurarea cu caracter de regularitate a unei activități independente. S-a apreciat faptul că exercitarea unei activități independente presupune *desfășurarea acesteia în mod obișnuit* (cu caracter de regularitate), *pe cont propriu* (în esență, fără ca persoana care desfășoară activitatea să fie dependentă de o altă persoană, în ceea ce privește remunerația sau condițiile de muncă) și *urmărind un scop lucrativ*.

26. Așa fiind, Curtea apreciază că reglementarea criticată nu reprezintă o încălcare a principiului egalității în drepturile persoanelor fizice care obțin venituri din chirie, ci, dimpotrivă, reprezintă doar o schimbare a tratamentului fiscal în funcție de caracteristicile activității prestate, aspect esențial în respectarea principiului constituțional al justei așezări a sarcinilor fiscale. Numărul de contracte de închiriere derulate care determină schimbarea categoriei juridice ține de opțiunea legiuitorului, acesta fiind în măsură să stabilească condițiile și limitele în care o activitate desfășurată de o persoană fizică poate fi considerată ca fiind independentă, în accepțiunea legii fiscale.

27. În acest context, Curtea consideră că prevederile legale criticate nu conțin, în sine, niciun viciu de neconstituționalitate, având în vedere faptul că art. 61 alin. (2) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal califică doar natura veniturilor din cedarea folosinței bunurilor din derularea unui număr mai mare de 5 contracte de închiriere ca fiind venituri din activități independente, iar nu regimul aplicabil acestei categorii de venituri sub aspectul includerii/neincluderii sale în stabilirea cuantumului indemnizației lunare pentru creșterea copiilor.

28. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și ale art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Diana Maria Vlad în Dosarul nr. 56/3/2015 al Tribunalului București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal și constată că prevederile art. 61 alin. (2) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 17 noiembrie 2016.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. VALER DORNEANU

Magistrat-asistent,
Ingrid Alina Tudora

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL MEDIULUI, APELOR ȘI PĂDURILOR

ORDIN

privind aprobarea Listei prețurilor de referință, pe specii și sortimente, stabilite pentru anul 2017, pentru a fi folosite la calculul contravalorii materialelor lemnoase prevăzute la art. 22 alin. (6) din Legea nr. 171/2010 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor silvice

Având în vedere Referatul de aprobare al Direcției politice și strategii în silvicultură nr. 166.144 din 6 decembrie 2016, în temeiul prevederilor art. 22 alin. (7) din Legea nr. 171/2010 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor silvice, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 13 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 38/2015 privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul mediului, apelor și pădurilor emite următorul ordin:

Art. 1. — Se aprobă Lista prețurilor de referință, pe specii și sortimente, stabilite pentru anul 2017, pentru a fi folosite la calculul contravalorii materialelor lemnoase prevăzute la art. 22 alin. (6) din Legea nr. 171/2010 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor silvice, cu modificările și completările ulterioare, prevăzută în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul mediului, apelor și pădurilor,
Cristiana Pașca Palmer

București, 21 decembrie 2016.
Nr. 2.416.

ANEXĂ

LISTA

prețurilor de referință, pe specii și sortimente, stabilite pentru anul 2017, pentru a fi folosite la calculul contravalorii materialelor lemnoase prevăzute la art. 22 alin. (6) din Legea nr. 171/2010 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor silvice

Nr. crt.	Specia sau grupa de specii	Sortiment*)	Unitatea de măsură (UM)	Prețul de referință (lei fără TVA/UM)
0	1	2	3	4
1	Rășinoase	Bușteni pentru furnir estetic	mc	369
2		Bușteni pentru furnir tehnic	mc	398
3		Bușteni pentru cherestea	mc	309
4		Lemn rotund pentru celuloză	mc	161
5		Lemn pentru mină	mc	193
6		Lemn pentru PAL, PFL	mc	177
7		Lemn de lucru pentru construcții	mc	160
8		Lemn de foc	mc	80
9		Cherestea	mc	537
10	Fag	Bușteni pentru furnir estetic	mc	415
11		Bușteni pentru furnir tehnic	mc	377
12		Bușteni pentru cherestea	mc	301
13		Lemn rotund pentru celuloză	mc	179
14		Lemn pentru PAL, PFL	mc	200
15		Lemn de lucru pentru construcții	mc	156
16		Lemn de foc	mc	115
17		Cherestea	mc	487
18	Stejar, gorun	Bușteni pentru furnir estetic	mc	1782
19		Bușteni pentru furnir tehnic	mc	1814
20		Bușteni pentru cherestea	mc	661
21		Lemn rotund pentru celuloză	mc	194
22		Lemn pentru PAL, PFL	mc	242
23		Lemn de lucru pentru construcții	mc	200
24		Lemn de foc	mc	94
25		Cherestea	mc	762

0	1	2	3	4
26	Cer, gârniță	Bușteni pentru furnir tehnic	mc	546
27		Bușteni pentru cherestea	mc	374
28		Lemn rotund pentru celuloză	mc	167
29		Lemn pentru PAL, PFL	mc	193
30		Lemn de lucru pentru construcții	mc	155
31		Lemn de foc	mc	83
32	Salcâm	Bușteni pentru cherestea	mc	294
33		Lemn rotund pentru celuloză	mc	186
34		Lemn pentru mină	mc	224
35		Lemn pentru PAL, PFL	mc	202
36		Lemn de lucru pentru construcții	mc	227
37		Lemn de foc	mc	120
38	Cireș	Bușteni pentru furnir estetic	mc	702
39		Bușteni pentru cherestea	mc	447
40		Lemn rotund pentru celuloză	mc	164
41		Lemn pentru PAL, PFL	mc	221
42		Lemn de lucru pentru construcții	mc	191
43		Lemn de foc	mc	166
44		Cherestea	mc	874
45	Paltin	Bușteni pentru furnir tehnic	mc	331
46		Bușteni pentru cherestea	mc	296
47		Lemn rotund pentru celuloză	mc	186
48		Lemn pentru PAL, PFL	mc	174
49		Lemn de lucru pentru construcții	mc	199
50		Lemn de foc	mc	109
51	Frasin	Bușteni pentru furnir estetic	mc	506
52		Bușteni pentru furnir tehnic	mc	444
53		Bușteni pentru cherestea	mc	364
54		Lemn rotund pentru celuloză	mc	234
55		Lemn pentru PAL, PFL	mc	101
56		Lemn de lucru pentru construcții	mc	182
57		Lemn de foc	mc	135
58	Tei	Bușteni pentru furnir estetic	mc	468
59		Bușteni pentru furnir tehnic	mc	405
60		Bușteni pentru cherestea	mc	279
61		Lemn rotund pentru celuloză	mc	113
62		Lemn pentru PAL, PFL	mc	101
63		Lemn de lucru pentru construcții	mc	138
64		Lemn de foc	mc	100
65		Cherestea	mc	806
66	Plop	Bușteni pentru furnir tehnic	mc	229
67		Bușteni pentru cherestea	mc	170
68		Lemn rotund pentru celuloză	mc	143
69		Lemn pentru PAL, PFL	mc	91
70		Lemn de lucru pentru construcții	mc	116
71		Lemn de foc	mc	88
72		Cherestea	mc	387
73	Diverse tari**)	Bușteni pentru furnir tehnic	mc	187
74		Bușteni pentru cherestea	mc	234
75		Lemn rotund pentru celuloză	mc	180
76		Lemn pentru mină	mc	240
77		Lemn pentru PAL, PFL	mc	195
78		Lemn de lucru pentru construcții	mc	171
79		Lemn de foc	mc	100

0	1	2	3	4
80	Diverse moi***)	Bușteni pentru furnir tehnic	mc	170
81		Bușteni pentru cherestea	mc	149
82		Lemn rotund pentru celuloză	mc	131
83		Lemn pentru PAL, PFL	mc	116
84		Lemn de lucru pentru construcții	mc	120
85		Lemn de foc	mc	86
86	Brad	Pomi de Crăciun — talia 0,7 — 1,3 m	buc.	20
87		Pomi de Crăciun — talia 1,31 — 2,0 m	buc.	25
88		Pomi de Crăciun — talia 2,01 — 3,0 m	buc.	30
89		Pomi de Crăciun — talia 6,01 - 10,0 m	buc.	58
90	Molid	Pomi de Crăciun — talia 0,7 — 1,3 m	buc.	10
91		Pomi de Crăciun - talia 1,31 — 2,0 m	buc.	15
92		Pomi de Crăciun - talia 2,01 — 3,0 m	buc.	20

*) În cazul sortimentelor care nu se regăsesc în listă, se va proceda prin asimilare în cadrul speciei/grupeii de specii, pe principiul apropierii valorice a sortimentului.

**) Cuprinde toate speciile neevidențiate distinct în prezenta anexă, din grupa foioase tari din Lista speciilor și asimilările de specii ce se admit pentru calculul volumului total și pe sortimente din anexa nr. 1 la Normele tehnice pentru evaluarea volumului de lemn destinat comercializării, aprobată prin Ordinul ministrului apelor, pădurilor și protecției mediului nr. 1.651/2000 (nepublicat în Monitorul Oficial al României, Partea I).

***) Cuprinde toate speciile neevidențiate distinct în prezenta anexă, din grupa foioase moi din Lista speciilor și asimilările de specii ce se admit pentru calculul volumului total și pe sortimente din anexa nr. 1 la Normele tehnice pentru evaluarea volumului de lemn destinat comercializării, aprobată prin Ordinul ministrului apelor, pădurilor și protecției mediului nr. 1.651/2000 (nepublicat în Monitorul Oficial al României, Partea I).

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

5 948493 051220